

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радям!

Газета Верховної Ради України

◆ № 103 [353] ◆ Четвер, 4 червня 1992 року ◆

Ціна 1 крб.

ЗАЯВА

ВЕРХОВНІЙ РАДИ УКРАЇНИ СТОСОВНО РІШЕНЬ
ВЕРХОВНІЙ РАДИ РОСІЇ З ПИТАННЯ ПРО КРИМ

ДО БРАЗИЛІЇ,
НА СВІТОВУ ЗУСТРІЧ

21 травня 1992 року Верховна Рада Російської Федерації ухвалила Постанову «Про правову оцінку рішень вищих органів державної влади РРФСР щодо зміни статусу Криму, прийнятих у 1954 році», пунктом 1 якої Постанову Президії Верховної Ради РРФСР від 5 лютого 1954 року «Про передачу Кримської області із складу РРФСР до складу Української РСР» було визнано не діючим, що «на підставі юридичної сили з моменту прийняття на тій підставі, що вона нібито була прийнята з порушенням Конституції (Основного Закону) РРФСР і законодавчої процедури».

У зв'язку з тим, що прийняття будь-якого рішення стосуються Криму на Україною, в органі державної влади іншої держави зачіпає справу, власні суверенітети

України, зокрема, «порушає кожної держави на території цілісність» (принцип 1 Декларації принципів Хельсінкського Заключного акту НСЄ).

Верховна Рада України заявила:

1. З юридичної точки зору пункт 1 Постанови парламенту Росії від 21 травня 1992 року не ґрунтується на соборності правових наслідків для України і не впливає на територіальний статус якої, що склався між Україною і Росією від часу включення Кримської області до складу Української РСР і до моменту проголошення Україною державної незалежності 24 серпня 1991 року, схваленого Всеукраїнським референдумом 1 грудня 1991 року, на тій підставі, що:

а) Постанова Верховної Ради Російської

Федерації від 21 травня 1992 року не скасовує і не може визнавати, що не має юридичної сили, інших правових норм законодавства Росії, яким було визнано правовий статус Криму, зокрема ст. 14 Конституції РРФСР 1936 року (із змінами і доповненнями, що ділять до 1978 року), згідно з якою Кримська область у 1954 році була включена із складу території РРФСР, а також ст. 71 Конституції РРФСР 1978 року, згідно з якою Кримська область не входила до складу РРФСР, а також ст. 18 Конституції Української РСР 1937 року та ст. 71 Конституції Української РСР 1978 року, згідно з якою Кримська область входила до складу Української РСР.

(Заклічення на 8-й стор.)

Вчора Голова Верховної Ради України І. С. Плиш відвідав Бразилію. Він очолює делегацію України, яка братиме участь у Світовій парламентській зустрічі та Національній Організації Об'єднаних Націй з питань харчових невідповідностей середовища, що відбуватиметься у Ріо-де-Жанейро.

У ЧОРА Президент України Л. Кравчук прийняв делегата члена Рад міжнародного радіомовлення СІАА.

Під час зустрічі обговорювалося широке коло питань, які становлять інтерес для Сполучених Штатів Америки та України. Зокрема йшлося про необхідність широкого обміну інформацією між двома країнами.

К АБІНЕТ Міністерів України розглянув ситуацію, що склалася серед найбільш незалежних верств населення у зв'язку з підняттям цін і тарифів на продукцію, товари і послуги. Міністерство соціального забезпечення, Міністерство фінансів та Фонд України соціального захисту інвалідів знявши намір підвищити з 1 травня поточного року колісницю витрат інвалідів на банків, ремонт, тощо, ініціювали обслуговування транспортних засобів за власні кошти. До них у такій розмові для власників автомобілів — з 1400 до 15800 карбованців на рік, для власників мотоциклів — з 610 до 7470 карбованців на рік.

ВІРЧИ ГРАМОТИ ВРУЧЕНО

Учора в Маріївському палаці Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Данія в Україні К. Фабер-Род вручив вірчі грамоти Президенту Л. Кравчуку.

Під час урочистої церемонії було висловлено обопільну переконаність у тому, що відносини між нашими державами розвиватимуться в взаємних інтересах.

УЧАСНИКАМ ДНІВ ФРАНЦІЇ В УКРАЇНІ

Шановні друзі!

Радий вітати усіх гостей і учасників Днів Франції в Україні. Прямим доказом, що наша держава одна з перших серед республік колишнього СРСР проводить такої багатоплановий захід. Це є свідченням того, що між нашими народами існують давні дружні взаємини.

Ми ставимся до Франції з великою, щирою симпатією як до країни, що однією з перших визнала Україну як незалежну державу. В цьому ми бачимо бажання підтримати для нашої спільної роботи в ім'я миру, прогресу й гуманізму.

Заходи Днів, що починаються нині в Києві, несуть різноманітний, глибокий характер. Сподіваюсь, що вони будуть мати велике практичне значення для обох сторін, допоможуть зацвітати нові зв'язки, нові форми співдружності, духовного взаємозбагачення.

Важко уявити учасникам та гостям подорожі, роботи, здоров'я, особистого щастя. Нехай дружні стосунки між Францією і Україною наповнюються реальним змістом і ім'я розквітуть наших держав, благополуччя й добробуту наших народів.

З пошаною
Президент України
Л. КРАВЧУК.

І зглянувся алах на благання про мир і спокій на древній кримській землі. Тільки вони, а це творення життя на загальне благо, без ущемлення свобод ближніх, мають таку силу, щоб відвернути Крим від долі черпахи, яку терзають два тигри.

Сувова й благодатна ця земля віддасть того, хто її нестигне, хто на ній житиме в злагоді, незважаючи на всі найсуворіші вітри. І політичні тахож.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Ш Е одним кроком на шляху до «завоювання» світового і, зокрема, американського ринку для користувачів. Одесь має стати міжнародною виставкою «Україна — Америка 92» в Лас-Вегасі. Кожна сторона її знаменні листом до міжнародного року, одати часу на укр. Про це у розмові з кореспондентом ГІНФОРМ повідомив заступник генерального директора державної зовнішньоторгівельної фірми «ВЕРСТАТ-ОДЕСА» Юхим Глузман.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПРО «КРИМСЬКУ КАРТУ» РОСІЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

Доповідь першого заступника Голови Верховної Ради України В. В. ДУРДИЦЯ

На п'ятій сесії Верховної Ради України
2 червня 1992 року

Шановний Іване Степановичу!
Шановний Леоніде Макаровичу!
Шановні народні депутати! Я всі
присутні у цьому залі!

Дорогі співвітчизники!
Особливе питання змучених сьогодні
на доповідні засіданні Верховної
Ради України, Україна, як моло-
да незалежна держава, зтикнулася з
проблемою актом силового тиску, зі
спробою неприхованого політичного
диктату.

Мова йде про постанову, яку при-
няла Верховна Рада Російської Фе-
дераци 21 травня цього року, — «Про
правову оцінку рішень індиків щодо
владі державної влади РРФСР щодо
місця статусу Криму, прийнятих у
1954 році».

Скажіть, я б сказав, диктат-
ність ситуації — в тому, що зробив
це парламент країни, яка є членом
Співдружності незалежних держав,
парламент, який представляє братній
російський народ, а з ним нас єди-
ють ті ж самі долі та спільні
праці, краплі традиції добросусідства
і дружби.

Уроджені століть ми мали влас-
таті кривд і несправедливостей від
великодержавних російських шовіні-
стів, яких не бракувало в імперських
структурах. Але наші люди ні в чо-
му не винили братній російський на-
род, і сьогодні в своїй боротьбі за
незалежність ми розраховуємо на
погоду розуміння і підтримку.

Довольді стисло доповісти вам про
сутність справи і про події, які вели до
прийняття цієї постанови.

Розглядаючи цю постанову на сесії ро-
сійського парламенту готувалася заздалегідь. Ще в січні Верховна Рада
Російської Федерації доручила своїм
комітетам «у міжнародних справах і
зовнішньоекономічних зв'язках та по
законодавства за залученням Міністер-
ства закордонних справ Росії розгля-
дити питання про конституційність
цієї постанови». Завданням також, що
передані Кримській області зі скла-
ду РРФСР до складу Української
РСР та подати свій висновок. Верхов-
на Рада Російської Федерації
у червні прийняла рішення, що
Верховна Рада Російської Фе-
дераци звернулася до Верховної Ра-
ди України з пропозицією також роз-
глянути це питання.

Як ви знаєте, ми негайно зреагу-
вали на цей сигнал незалежності
до України. Відповідаючи на цей
«прохання», Верховна Рада Ук-
раїни прийняла відповідну Заува-
ження, в якій виклала своє ставлення до цієї
проблеми.

У Зауваженнях, зокрема, було підкрес-
лено неприпустимість постанови, що
Верховна Рада Російської Федерації від
23 січня, окрім всього суперечить
статті шостій Договору між Україн-
ською Радой і РРФСР від 19 листопа-
да 1990 року, статті 5 Угоди про
створення Співдружності незалежних
держав та Хельсінкської Заключної
акти. Зазначалося також, що
Ця постанову став частинною Укра-
їни в рамках тих політико-право-
вих структур, процедур і реалій, які
на той час існували в колишній
СРСР, а це істотно не відповідає
договірній владі в державі.

Тобто ми відразу окреслили ос-
новні і в правовому відношенні не-
спростую аргументації.

Коли стало відомо, що Верховна
Рада Російської Федерації все-таки
має намір висісти це питання на ро-
згляд своєї сесії 21 травня ч. р., Пре-
зиди Верховної Ради України звер-
нувся до Верховної Ради Росії з
пропозицією провести розгляд цієї
делегатії парламентарів України
Російської Федерації з тим, щоб об-
говорити доцільність такого кроку.

Російська сторона відгукнулася на
цю пропозицію.

Пропонуючи організувати таку зу-
стріч, ми, передує, мали на увазі
викласти російським колегам аргу-
ментування і принципову позицію Ук-
раїни відносно наміру Верховної Ра-
ди Російської Федерації, а також за-
явити нашу серйозну стурбованість
можливим асесуванням цього кроку у
загрозненій ситуації і негативним йо-
го впливом на міждержавні відносини
України і Росії.

Зустріч і обидва думками між ос-
тесниками і українськими парламен-
таріями відбулися в Москві 19—20
травня.

Відбулися також дві гострі дискусії
з керівниками фракцій Верховної
Ради Російської Федерації.

Крім того, я мав особисті зустрічі
і бесіди з Головою Верховної Ради
Російської Федерації Русланом Хас-
булатовим і з його заступниками.

Після завершення всіх цих зустрі-
чей з метою широкого оприлюднення
позиції України наша делегація про-
вела три прес-конференції: одну —
у Верховній Раді Російської Федера-
ції, другу — у представників Україн-
ки в Москві, а після повернення —
у Києві у Верховній Раді України.

У ході бесід, які відбулися з росій-
ськими парламентаріями, ми напого-
дували на тому, що розгляд крим-
ської постанови на сесії Верховної Ра-
ди Російської Федерації є не тільки
недружливим, але й неправомірним
з позицій міжнародного права актом,
оскільки він торкається внутрішніх
справ суверенної України, її терито-
ріальної цілісності.

Ми підкреслювали, що внесення
цього питання на розгляд російсько-
го парламенту створює реальне роз-
рушення населення Криму й націо-
нальний розбрат, призведе до загост-
рення ситуації, до напруження у від-
носинах Росії та України.

Тобто, підкреслюючи, що на рівні
парламенту ми все робили для того,
щоб, не роздумуючи прикрас, при-
римати російських законодавців від
несобачного кроку з ажио перебо-
чуваннями, але поза сумнівом, всуль
негативними наслідками.

Але, маючи, сказати, істотністичні
переконання російських політи-
ків виявлялися для них непереможні.
Вони зробили цей необачний крок.

Що ж міститися в прийнятій пар-
ламентом Росії постанові?

Постанова Верховної Ради Росій-
ської Федерації «Про правову оцінку
рішень вищих органів державної вла-
ди РРФСР щодо зміни статусу Кри-

Шановний пане Президент!

Шановний пане Голово!

Шановні народні депутати!

Немає сумніву, що шляхом Акту
проголошення незалежності України,
а пізніше — затвердження резуль-
татів всенародного волевиявлення, всі
знали, що намір розбудити і утвер-
дження нашої державної незалежності
буде неелегальним, що попереду на нас
чекають серйозні випробування і ко-
пітка, напружена робота. Україна роз-
почала торувати шлях до своєї дер-
жавності в умовах глобальної кризи, що
охопила всі держави, колишньої
СРСР. Виходити з цієї кризи можна
було лише за умови розвитку широ-
кого співробітництва з дієсно не-
залежними суверенними державами,
перш за все, з Росією, Російською Фе-
дерациєю, а також з іншими держа-
ми політика і практикою Української
держави. Саме тому гірко і прикро
констатувати сьогодні, що перша в
нашій новій історії криза в між-
державних відносинах виникла у сто-
сунках з нашою сусідкою і партне-
ром — Росією. Своєю Постановою
і Зауваженнями Російської Феде-
рації від 21 і 22 травня ч. р. Верховна Ра-
да Російської Федерації фактично
ставила під сумнів нашу територіаль-
ну цілісність, тим самим створює ат-
мосферу недовіри і підозри, задику
спирити свій негативний вплив на
відносини між нашими народами і
державами.

Реальність, що склалася, вимагає
визнання в оцінках, стриманості у
висловах, але водночас — вжити
пошуку шляхів виваження помилок.
Робити вигляд, що нічого нічого не
сталося, або наважувати, вважати до
історії (а є й те, і інше) — означає
поглиблювати і розширювати тріщини
у довірі, доводити її до розмірів прірви. А
цього ми не бачимо, намагаємося.
Тому важливо якомога швидше прона-
лізувати і заблаговчасно кризу, поки
вона не перейшла в газетичні шпальти
і парламентські зали у сферу еконо-
міки, у відносини між нашими наро-
дами. Вже зараз дружина відносин між
двома найбільшими суб'єктами колиш-
ньої СРСР, між двома найкращими
цивільними державами, народами опи-
нилася під загрозою. Тому, повто-
рю, ми вкрай стурбовані таким пе-
ребігом подій і цією являюся напру-
женістю в відносинах України з Ро-
сією. Адже починає у Карабасі, При-
дністров'ї і Південній Осетії, трагедія
народів колишньої Югославії жорсто-
во висвітлює можливість народів роз-
винути під загрозою. Тому, повто-
рю, ми вкрай стурбовані таким пе-
ребігом подій і цією являюся напру-
женістю в відносинах України з Ро-
сією. Адже починає у Карабасі, При-
дністров'ї і Південній Осетії, трагедія
народів колишньої Югославії жорсто-
во висвітлює можливість народів роз-
винути під загрозою.

Перш за все, в оцінках ситуації,
що склалася зявляю Криму, ми, на-
самперед, дійшли до того, коли ок-
ремо змішувати аргументи, висунути як
Україною, так і Росією для обурення
звання своїх позицій, навіряд чи да-
вати сумніви на історичну територію
до вирішення кримського питання. Як
нам здається, це вимагає комплекс-
ного політико-правового аналізу, пе-
рше, дійшли до того, коли окремо
розбудити і утвердження нашої дер-
жавності у міжнародно-правовій
практиці.

Насамперед, хотів би відзначити
дуже важливу загальну хазятерю
дні, з точки зору Міністерства за-
кордонних справ України, слід мати на

увазі при аналізі кримського пита-
ння.

Перше. Чи існує взагалі кримське
питання і якщо існує, то в якому
контексті? Кадю, стверджувати, що
такого питання немає — це ховати го-
лову в пісок. Його існування вики-
нане і специфічно зміни у юридичному
статусі Республіки Крим у складі Ук-
раїни, і незверненням процесу вре-
гулювання питання повернення до
Криму депортованих народів, і особ-
ливостями національного складу на-
селення цього регіону, формування
його протомог до сьогодні як ісо-
совою односторонньою, деякими іншими
факторами. Іншаке кажучи, об'єктив-
не існування кримського питання об-
умовлене комплексом історичних, пра-
вових, національних, етнічних рис,
які певною мірою відіграють. Рес-
публіка Крим від інших адміністра-
тивно-територіальних утворень, що і-
снують в Україні. Але з іншого боку,
можна односторонньо стверджувати,
що питання Криму має для України
міжнародно-правовий, а конституцій-
ний, внутрішньодержавний змір, його
існування, з юридичної точки зору,
можливим чином не повинно розкла-
датися в контексті міждержавних від-
носин України, наприклад, з Росією
або будь-якою іншою країною.

Друге. Чи саме кримське питання
є тим дестабілізуючим фактором,
який заважає нормальному розвитку
українсько-російських відносин? Впе-
внені, що воно лише привів до їх
загострення. Воно історично і пробле-
ма Криму, не проблема Чорноморсь-
кого флоту, ні інші гострі кути, які
час від часу вимальовуються в укра-
їнсько-російських стосунках, не ста-
новлять самі по собі причини вибухо-
безпечної риторики і дії. Причому
ж, на нашу думку, поклає у посто-
нову неспокій деяких політичних
сил в Україні, а не рішенням Росій-
ської Федерації визнати політичну
реальність — існування незалежної
держави — України, будувати відно-
сини з нею на принципах рівності
і взаємності, поваги суверенитету,
невтручання у внутрішні справи, вза-
ємної вигоди, одним словом, на рів-
ноправ'ї суверенних і суверенних дер-
жав. Іншаке не було б Постановою
Верховної Ради Росії про Криму —
була б по чомусь іншою.

Навколо Криму прагнуть розбуду-
вати юридичну конструкцію якою
вирішувати частину суспільної дум-
ки і створювати враження невиріше-
ності того чи іншого питання.

Третє. В чому ми бачимо силу
позиції України у сьогоднішніх від-
носинах з Росією? В чому ми бачимо
включено у тому, що ця позиція ба-
зується на конституційних засадах,
які початку до кінця ґрунтуються на
вирішенні кримського питання, на
відносно права, на реалії сьогоднішнього.
Звернуть увагу, в жодному з політич-
них чи правових рішень, ухвалених
органами влади Російської Федера-
ції з кримського питання, немає логіч-
ного зв'язку між посланими на
Статут ООН, на документи Хельсінк-
ського процесу, на двосторонні укра-
їнсько-російські домовленості, з од-

(Продовження на 6-й сторі).

Договір В. В. УРДИНЦЯ

(Продовження. Початок на 2-й стор.).

му, прийнятий у 1954 році» оголосив Постанову Президії Верховної Ради РСРР від 5 лютого 1954 року «Про передачу Кримської області в складі РРФСР до складу Української РСР» як таку, що «має юридичний склад з моменту прийняття» на її підставі, що «зобов'язано бути» «прийнята з порушенням Конституції (Основного Закону) РРФСР і законної процедури». Таке ось рішення.

У нас не може бути сумнівів щодо його правової неспроможності. Перше, Верховна Рада Російської Федерації не може однобічно скасувати конституційні рішення 1954 року, оскільки питання про передачу Криму до складу Української РСР стосувалося колишнього СРСР, а Росія не є його єдиною правонаступницею.

Друге. Повністю беззаставним є твердження російської влади про наявність «порушення Конституції (Основного Закону) РРФСР і законодавчої процедури» при прийнятті Постанови Президії Верховної Ради РРФСР від 5 лютого 1954 року.

На час прийняття постанови Конституції РРФСР не містила жодних положень, які регламентували б порядок прийняття Постанови Президії Верховної Ради РРФСР, тому не існувало того, що мовив було б порушити.

Акт передачі Кримської області до складу території УРСР був здійснений з повної відповідності до того, що за положеннями Конституції СРСР, РРФСР та УРСР. Так, згідно зі ст. 16 Конституції РРФСР, те, що Конституція РРФСР не могла бути змінена без згоди УРСР у повній відповідності з цими статтями, і РРФСР, і УРСР дали свою згоду на зміну своїх територіальних передачі Кримської області до складу РРФСР до складу УРСР.

Ця згода була юридично оформлена у вигляді «спільного подання Президії Верховної Ради РРФСР і Президії Верховної Ради УРСР» стосовно передачі Кримської області до складу РРФСР до складу УРСР.

Третє. Остаточне ж конституційне оформлення акту передачі Кримської області до складу РРФСР до складу УРСР відбулося у повній відповідності до того, чим чинило на той час Конституції РРФСР та УРСР. Конституції СРСР до віддання Союзу РСР в особі його вищих органів державної влади і державного управління на підставі НВСР, а також до віддання між союзними республіками пункт «а») та затвердження утворення нових областей у складі союзних республік (пункт «в»). У відповідності до пункту «а») у статті 4 Конституції СРСР Верховна Рада СРСР Законом СРСР від 26 жовтня 1954 року затвердила Указ Президії Верховної Ради СРСР від 26 жовтня 1954 року про передачу Кримської області до складу РРФСР до складу Української РСР, прийнятий на підставі «спільного подання Президії Верховної Ради РРФСР та Президії Верховної Ради УРСР», а також внесла відповідні зміни до статей 22 Конституції РРФСР та 15 Конституції Кримської області, до складу якої входила до складу Української РСР.

Не випадково тому і Верховна Рада Криму, яка була створена 21 травня 1992 року на підставі Постанови, винищена була визнати, що наступним законодавством РРФСР і СРСР цей факт називали чиним законом.

Не доводиться сумніватися і в тому, що такий же бездоганне є право, на базі якого посилається на Росію, коли Росія заявила, що особисте оголошення про повний протест і повною відповідальністю.

Відповідно до Конституції України Крим є складовою частиною України, територія України включає територію Криму. Саме в таких кордонах Україну визнає 120 держав світового співтовариства, в тому числі і Росія.

У статті шостій Договору між Україною і Російською Федерацією, укладеного 19 листопада 1990 року,

звизнали, що сторони цього Договору визнають і підтверджують територіальну цілісність Української Радянської Соціалістичної Республіки і Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки, а також існуючих у межах СРСР кордонів».

Аналогічне положення закріплено в угодах і документах, підписаних у 1990 році Пушкін, Алімханов та Мінським. В них підтверджено визнання і поважання територіальної цілісності і недоторкваності існуючих кордонів.

На жаль, дехто з російських парламентаріїв намагається перекувати зміст цих найважливіших положень, стверджуючи, що закріплений в зазначених документах принцип визнання і поважання територіальної цілісності діє лише доти, доки держава, яка перебуває у рамках СРСР, а тепер СНД.

Але ми відомо, що однією з основних ознак держави є наявність у неї своєї території, на яку поширюється її влада. І від того, куди чини не поширюється влада держави, залежить її територія залежна чи ні.

У Заяві російського парламенту не бракує заклику до мудрості і цивілізованого діалогу, заперечення у повній основнолюбимих принципах світового співтовариства угоди між країнами СНД, навіть у питаннях недоторкваності кордонів. Але справника своїх іх позиції покладає саме в цих словах: «...неодмінно, в рамках СНД». Отже, слова ласнаві, та думки лукаві.

Тому довільне тлумачення статті шостої Договору між Україною і Російською Федерацією, зокрема, положень Угоди про створення СНД викликає тільки подив. Воно не має нічого спільного з основоположними принципами ООН, НВСР, Статутом ООН, на які посилається Верховна Рада Російської Федерації в своїй Заяві до Верховної Ради України, з загальнонародними принципами міжнародного права.

Така позиція парламенту Росії одверто суперечить принципам Заключеного акту Хельсінкі. Документи парламенту Росії від 10 до 22 лютого 1992 року є прямим свідченням небажання вищого законодавчого органу Росії дотримуватися третього принципу Центральних принципів Заключеного акту Хельсінкі, зокрема, з яким держави — учасники НВСР «розглядають як непорушні всі кордони один одного, так і кордони всіх держав в Європі», і тому вони будуть утримуватися нині і в майбутньому від будь-яких змін, як ці кордони», а також принципу четвертого, за яким держави «зобов'язані до того, щоб не вважали територіальну цілісність кожною з держав-учасників».

Ми хотіли б, щоб це повною мірою зрозуміли ті, хто ратує за відміну актів 1954 року від загальної воленості історичної справедливості.

Ео, якщо акти 1954 року є несправедливими з точки зору Верховної Ради України, то чому ж вони не повинні бути відмінні від несправедливих актів, які приймалися з 1917 року і навіть раніше.

А якщо вярвати один акт, та ще так, що відноситься до інших держав, в даному разі України, то за чим проголошувати цілосправедливості дії. Ажде по суті, якщо відновити дію дипломатичних принципів, що постанову можна сприймати і як те, що Крим не перестає бути частиною Російської Федерації, тобто, підлягає її суверенній території, то чому ж відкрити загрозливі перспективи щодо територіальних розподілів.

Дії парламенту Росії Верховна Рада України, яка була створена на підставі Постанови, як таку, що завдають великої шкоди дружній і добросусідській відносинам між Україною і Росією, не сприяють взаєморозумінню і співробітництву між державами, які прагнуть міжнародний мир і безпеку в Європі.

Це не тільки суперечить статті 1 Договору між Росією і Україною, де акти довірливо створення, а також на одні суверенні держави (зобов'язуються утримуватися від дій, що можуть нанести шкоду державному суверенітету і територіальній цілісності), але не відповідає й «Декларації про незастосування сили або погрози силою у взаємовідносинах між державами» — учасниками СНД від 20 березня 1948 року, прийнятій під наголосом унітності на утриманні від нагальних дій у взаємовідносинах між державами — учасниками СНД.

Там діє суперечать також і десятому принципу Декларації Заключеного акту Хельсінкі, який вимагає від держав-учасників добросовісно виконувати свої зобов'язання, що випливають із міжнародного права.

Заключили до Верховної Ради Російської Федерації суперечать семи із десяти принципів Заключеного акту Хельсінкі, які отримали назву «десяти заповідей миру» чи «хартия мирного життя Європи».

Шановні народні депутати! У Заяві російського парламенту нас звинувачують у намаганні розв'язати СНД. Питання про вихід України з СНД на рівні керівних державних органів не ставиться. Україна буди одним з фундаторів СНД і при не до того, що СНД служила справним інструментом розвитку дружніх відносин між незалежними державами. Але якщо право України на свою територію, на її недоторкваність, ставиться у залежність від того, чи не порушила вона в СНД, то це не тільки порушення нічого виключати не може.

Про яку співдружність незалежних держав може йти мова, коли когось силоміць намагаються прив'язати до СНД, безперечно натискаючи, що в разі відмови можуть бути перевернуті ті норми? Про яку повагу до суверенітету, до права держави самій вирішувати свої справи, до можливості за таких умов?

Думаю, ми повинні рішуче відкинути не тільки таке довільне тлумачення статті 6 Договору між Україною і Російською Федерацією, а й грубий тиск на суверенітет, свободу і незалежну державу, якою є і буде Україна!

Сьогодні, коли Верховна Рада Російської Федерації вже прийняла зазначену Постанову про правову оцінку актів 1954 року щодо Криму і Заяву до Верховної Ради України, ми можемо лише висловити жаль, що російські парламентарії не врахували застережень делегатів України. Ажде в умовах того загострення, яке намітилося в Криму, ці документи можуть привести лише до розпалювання ворожнечі, до поглиблення протистояння між окремими групами населення. Справедливості ради скажу, що враховуючи ситуацію і наші настрійні переконання, Президія Верховної Ради Росії висловила свій, більш поміркований проєкт постанови, який не був прийнятий, зокрема ті перший пункт, в якому не передбачалась відміна актів 1954 року.

Принроговорю, але всі факти свідчать про те, що рішення парламенту Росії — не помилка або недолугість суверенітету, проти нашої милої держави.

Ми не можемо не зазначити й на те, що відбувається навколо цієї недружньої російської акції. Засоби масової інформації цієї країни зображують широкі пропагандистські наміри, яка певною мірою стала одним з катализаторів небезпечного розвитку подій у Криму. На жаль, у цій війні за правду і справедливості, як і президент О. Руцький. Відомо від його статті «Осудление» з'явився в «Російській газеті» саме 20 травня, а день відкриття сесії Верховної Ради Криму і напередодні сесії Верховної Ради Російської Федерації.

Однак справа не тільки в такому зблизі обставин. Що стаття, що вишита в день відкриття сесії Верховної Ради сесії Російської Федерації, стаття, сповнені тенденційної оцінки ситуації в Україні й неадекватності звинувачення на адресу української держави, і її керівників, можна було б сприймати і як офіційну точку зору російського керівництва. Хоча у розмові з нами керівник Верховної Ради Росії заявив, що особисте оголошення точки зору О. Руцького, а не офіційна, державна.

Ми добре розуміємо, що розглядати це не розглядають те чи інше питання, а тільки вимагають, щоб Росія мала право російських парламентаріїв.

Але є в нас невідоме право дати оцінку цьому недружньому щодо України акту Верховної Ради Російської Федерації, заперечити згадані наші народи, які всього міноритарного співтовариства, на яких небезпечний шлях вона стає.

Виходячи з того, що Постанова зачіпає основи суверенітету України і стосується питань її території, розв'язання яких відноситься виключно до її влади, ми мусимо, чітко й недвозначно заявити, що ми розглядаємо цю Постанову Верховної Ради Росії як Постанову Федеративної Ради Росії щодо зміни статусу Криму, прийнятий у 1954 році, як таку, що не має юридичного значення, не породжує будь-яких правових наслідків для України. Вона не похитне нас і нашої території. Не похитне вона й ніякого ставлення до росіян, які живуть як за межами України так і разом з ними в спільному українському домі і разом з українцями та громадянами України різних національностей, проголошували за незалежність України під час референдуму.

Що ж до викладеної у зазначеній Постанові позиції Російської Федерації пропозиції про проведення переговорів про статус Криму, а в той же разі й позиції чітка і недвозначна: Республіка Крим є складовою частиною України, і тому питання статусу Криму не може бути предметом будь-яких міждержавних переговорів.

Всі питання, пов'язані зі статусом Криму, повинні розглядатися до Конституції України, розробленої виключно вищими органами державної влади України і Криму та за участю парламентів депортованих із Криму народів.

Вчора у Ялті відбулася консулятивна зустріч Президії Верховної Ради України і Президії Верховної Ради Криму за участю голів місій і парламентів народів депортованих з Криму, групи народних депутатів, в ході якої відбувся відвертий і щирий, пошвидом думками щодо ситуації в Криму.

Прийнято Заяву про підсумках зустрічі. Вирішено до 5 червня утворити спільну робочу групу для продовження роботи про розмежування повноважень між органами державної влади України і Криму з врахуванням досягнень раніше угод.

Члени Президії та інші учасники зустрічі повністю виступили проти будь-яких шахрайських висловлювань конституційних методів вирішення кримської питання.

Все це, вважало, має знайти відображення в документах, які прийматимуться Верховною Радою України, проєкти яких ми вручили.

Підсумовуючи, хотів би ще раз наголосити, що як і питання стосовно Криму ми не розглядаємо, ми маємо сьогодні вирішувати з танків основоположних принципів.

Перше. Крим, його територія є складовою частиною території незалежної України.

Друге. Розгляд питань, пов'язаних зі зміною статусу Криму, буди-лією іншими державами є несправедливим.

Третє. Республіка Крим є автономною республікою в складі України, яка за Конституцією України самостійно вирішує питання, віднесені до її влади.

І, накінче, четверте. Поважаючи історичні та сучасні людські зв'язки, що склалися між Кримом та Росією, необхідно все зробити, щоб вони і надалі розвивалися, але тільки виключно на засадах міждержавних угод України з Росією.

Якщо виходити з цих основоположних принципів, будь-які питання можуть бути розв'язані цивілізованим шляхом.

(Закінчення на 6-й стор.).

Це було

«ЛЕОНІД УТЬОСОВ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДО ОДЕСИ»

нього — улюбленця Одеси. А добра основа для цієї експозиції, не турбуйтеся, вже є — це надзвичайно багата приватна колекція батька й сина Бориса та Едуарда Амчиславських, які вже стільки літ невтомно збирають усе, що пов'язано з життям і творчістю Утьосова.

Ну, а поки проблема з відселенням розв'язується, Одес

ський літературний музей, з ініціативи та за участю згаданого фонду розгорнув виставку «Леонід Утьосов повертається до Одеси». Чисельні фотографії, афіші, документи, листи, речі, газетні й журнальні вирізки не просто розповідають про життя артиста в Одесі початку століття, а, як на мене, якіс

мось дивним чином заряджають відвідувача широкимодим «утьосовським оптимізмом».

Він був народжений для естради. А тому й зумів стати одним з творців цього «легкого» нелегкого жанру у нас.

Галина ВЛАДИМИРСЬКА.
Одеса.

На знімках: на артистичному пікніку Леонід Утьосов міг розсмішити навіть Аркадія Райкіна (на передньому плані, повірте, — саме його спина); а ото — не гусак Паніковського, то — Індичка Утьосову.

Репродукція Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Юта горить ім полум'ям

масової про Харко. родовища огляду на подію ва. Але... таліть то- Україн називати Європи. НДІ на Украї. лише чо- давало орогно- відкрит Європ — довища — нним райо- . Однак го газу» ділом то- Кисельов року при ітний Союз ним покуп- доларів! ні, — каже метану йо- — етан, — то, масової ви- відмовитися імпорту в нафтохі.

ном щонайменше на чверть його потреби. Побудувати на основі ідей наших науковців такі переробні установи на Україні бралися кілька років тому зарубіжні фірми. Проект обіцяв солідні прибутки, але був успішно провалений. Тепер Укрназпромів живе, ся, очевидно, спокійно: після того, як іноземців виштовхали за двері, вони не скоро повернуться. Але кому все це вигідно? Те, що опто-вим покупцям на Заході, — сумнівів немає. Купуючи газ як сировину, вони мають на його переробці неабиякі барити. Але вважати «продав-ців» головами — наивно. Навпаки, здається, система обдирання України працює відлагоджено, як швейцарський годинник.

Необхідне обладнання для виділення з газу рідких домішок можна було б виготовити і вдома — на Сумському НВО імені Фрунзе. Розрахунки показують, що використання газороздільних апаратів лише на одному родовищі Харківської області дасть за рік близько ста тисяч тонн високооктанового бензину, сотні тонн зрідженого газу для комунально-побутових підприємств і для села, не менше — сировини для виробництва поліетилену і труб. Але біз і ніни там...

Пошук альтернативного пального і перехід на нього — життєво необхідна річ. Поки не пізно треба відмовитись від нафтового бензину. Серйозним суперником нафти тут може бути лише газ. Наша передова технологія його переробки ще не встигла вивітриться за кордон. Поки що...

Микола КОСИЙ.

Харків.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

Національним банком України 4 червня 1992 року встановлюються наступні курси наробованця і нуп до інозем валют

за одиницю іноземної валюти	риковий	офіційний
100 австралійських доларів	6446.00	42.99
100 австрійських шлінгів	752.00	5.02
100 англійських фунтів	15606.00	104.08
1000 бельгійських франків	2584.00	17.24
100 німецьких марок	5315.00	35.45
100 голландських гульденів	4725.00	31.51
100 датських крон	1382.00	9.22
1000 італійських лір	706.00	4.71
100 канадських доларів	7066.00	47.13
100 норвезьких крон	1364.00	9.10
100 доларів США	8500.00	56.69
100 фінських марок	1962.00	13.08
100 французьких франків	1582.00	10.55
100 шведських крон	1477.00	9.85
100 швейцарських франків	5866.00	39.12
100 японських ієн	671.00	4.47
100 єно	10929.00	72.89
100 іспанських песет	848.00	5.65
100 грецьких драхм	445.00	2.96
100 ірландських фунтів	14153.00	94.39
100 ісландських крон	150.00	0.00
1 новий ісландський дінур	291.90	0.35
1000 ліванських фунтів	51.00	0.34
1000 португальських ескудо	642.00	4.28
100 сингапурських доларів	5226.00	34.85
100 турецьких лір	12.00	0.08

КОМЕРЦІЙНІ КУРСИ КЛІРИНГОВИХ ВАЛЮТ ПО УГОДАХ ПІДПИСАНИХ ДО 01.12.1991 РОКУ.

100 доларів США по розрахунках із Афганістаном	56.69
100 доларів США по розрахунках із Іраном	56.69
100 англійських фунтів по розрахунках із	

Египтом 26с.20
100 англійських фунтів по розрахунках із Сирією 104.08
100 індійських рупій по розрахунках із Індією 3.15

ВАЛЮТНИЙ КОЕФІЦІЄНТ КУПОНУ ДО КАРБОНАЦІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ НЕТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ СКЛАДАЄ 1.0.

На чорному ринку

СПЕКУЛЯНТИ КУПОНІВ НЕ ХОЧУТЬ

За минулий тиждень істотних змін курсів валют на чорному ринку столиці України, як ми прогнозували, не відбулося. Ціна спулін доларів США за ліхмилася на рівні 130—132 наробованці, продажі — на 2—3 наробованці анше. Німачку марку сьогодні продають за 81—83, купують — за 78—80 наробованців. Ціни інших ВВВ на 15—20 відсотків вищі, ніж їх ринкові курси, встановлені Національним банком. Хоча попит на валюту і залишається дещо вищим, айд пропозиції, більшість потенційних покупців не наважиться владати у ВВВ свої гроші, айдючи перевагу товарам. Айдже, як відомо з попереднього доповіді підвищення ціни, саме товарні дорожчають на 25—30 відсотків більше, ніж їхній попередній енавівмент, виражений у ВВВ.

Щодо українських купонів, то їхній курс до наробованця продовжує падати, причому про попит на цей «товар» го

ворити не доводиться. Не лише на ринках, а й під ножином універсагом вам із задоволенням віддадуть їх по 85—90 ліхон за одиницю. Якщо ж потенційно обмінована партія наробованців ліхвануватися тисячі, незаче сторгуватися й за 80 копійок.

Про продаж за купонів валюті такою мови йти не може, більшість дрібних валютників на це «не ілюють». Хто знає, на сильний відсотків купон упаде завтра? Якщо ж подібні угоди і тралляються, то торг починається з 160, причому чим менший номінал доларових купонів і більша їх кількість, тим більше за них і просять. Для прикладу, якщо за цілу сотню доларів вам дадуть по 150—160 купонів, то в десятках купонів сума вирасте до 162, а в одиницях — до 170.

Андрій БОЄЧКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Телеграфним рядком з Черкас

ВОГОНЬ ПАМ'ЯТІ

Обеліси Пам'яті жертвам голодомору 1932—1933 років відкрито в селі Баландине Кам'янського району. Шістдесят років тому літотисячі односельців вимкнув сировою голодом. Вимерли сім'ї Івана Гетьмана, Манера Годиєнни, Кіндрата Підмогильного, у яких було по семеро-восьмеро дітей. Війна назавжди забрала з цих місць 3600 молодих життів. Голодомор — понад 10 тисяч. По них і горить свіча в руках скорботної жінки-матері, вкарбуваної на граніті.

ПРИЙМЕ ІРШАВА

Близько 5 тисяч дітей із забрудненого радіацією Катеринопільського району за рекомендаціями лікарів відпочиватимуть влітку на Закарпатті, зокрема у здравниці Іршави. Щоб зняти кошти на оздоровлення, у районі проведено широкомасштабний благодійний дитячий марафон.

ЧИ Є СВОІ МЕЦЕНАТИ?

Заслужений художник України Данило Нарбут, син відомого митця УНР Георгія Нарбута, завершив серію портретів «Гетьманів України». Чудова робота відразу привернула увагу колекціонерів із США і Канади, які пропонуєть за неї значні суми. Однак автор прагне злишити творч на батьківщині. Чи знайдуться тут меценати?

ЗГАДАЛИ І НАЗВАЛИ

Вніском Черкаської міськради прийняв рішення про повернення вулиці їх історичних назв. Тепер вулиця Куйбішева іменуватиметься Замковий узвіз, Лазо — Різдвяною, 60-річчя СРСР — Чигиринською, Комсомольська — Смілянською, Урицького — Хрещатини (за казавою села, на місці якого пролягла вулиця). Колишня Свердлову носитиме ім'я Байда Вишквецького.

СКІЛЬКИ ТИГРА НЕ ГОДУЯ...

У Черкаському звіринці сенсація — тигриця народила трьох тигренят. Втім, гордість персоналу змінюється серйозною стурбованістю: малюки, хоч і «доморощені», на свої харчі не дивляться — подавай їм імпортовану молочку суміш. Зооветеринар Мирослава Стечук у розпачі: що робити, коли навіть тигри чекать гуманітарної допомоги?

Лідія ТИТАРЕНКО.

ВНИМАННЮ ДЕЛОВИХ ЛЮДЕЙ!

Приймаємо до співробітництва з Міжнародною Восточно-Європейською товарно-фондовою біржею в г. Львові. Перші торги — 5 юня 1992 г. На біржі працює постійна виставка образців товарів, які пропонують для продажу. Наш адрес: 290000 г. Львов, МПС, ул. Липинського, 12; тел. для справок: 59-11-90, 59-11-93, 59-11-96; факс — 0322 72-94-08 (круглосуточно).

Суперечка навколо Криму може зараз призвести до прийняття Україною рішення про вихід з СНД, створеної після краху Радянського Союзу. Дехто стверджує, що боротьба за Крим може вилитися у більш великий та серйозний конфлікт, ніж розпал Югославії, який супроводжується кровопролиттям.

Кримський демократ Ковалев, маючи на увазі місцевий республіканський рух, говорить: «Люди розгублені й розчаровані економічними труднощами, високими цінами. Республіканський рух заповнив економічний вакуум як могутня й багата альтернатива колишнім комуністичним апаратам, котрі досі перебувають при владі. Вони грають на страху людей перед націоналізмом, і багато хто зараз вважає, що незалежність вирішить усі їхні проблеми. Та за всім цим приховується те, що цей рух хоче возз'єднатися з Росією».

«Крісчен сайєнс монітор» (США).

Крим, Кавказ, Молдова — ці три вогнища конфліктів, що потрясають колишній

Минулого тижня європейська преса обговорювала виголошену в Газі промову колишнього прем'єр-міністра Англії пані Тетчер, у якій вона засудила прагнення більшості урядів країн — членів Європейської Спільноти до федералізму.

Тіом і змістом своєї промови вона насторожила бюрократів Комісії ЄС у Брюсселі. Найважливіше, вона застергла народи Європи про можливість відкриття Німеччини з месанськими, імперіалістичними прагненнями. Тетчер обгрунтовувала свої твердження на глибоких спостереженнях, на аналізі історичного розвитку європейських народів учора й сьогодні. У цьому її велика заслуга. Адже одна особа чи група осіб не в змозі змінити курс еволюції людства. Вони лише можуть сповільнити чи прискорити цей закономірний процес.

Багато висловлених нею тверджень та фактів — дуже актуальні й на них потрібно звернути увагу. Ось вони.

«Думки, які ховаються за пропозиціями Комісії ЄС у Брюсселі, є в основному думками «вчорашнього завтра». Так, найкращі уми Європи бачили майбутнє в руїнах другої світової війни». «Об'єднана Німеччина не зможе й не хоче постійно підпорядковувати крівамі Спільноті свої національні інтереси в економіці чи в зовнішній політиці».

Власкоре повідомляють

ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ

Поминаний день улерше відзначили 31 травня в Казахі. Цього дня казахстанці пом'янули тих, хто загинув внаслідок голоду 1931—1933 років. Мільйони жертв — ось результат цієї страшної події.

Серед загиблих казахів не було й українців — вони анимали цілими селами. Відомий історик, упорядник документального кавису про «великий» голод Грингор'єв обіцяє надати кореспонденту «Голосу України» дані про українців, що вмерли в ті трагічні дні.

Тетяна КОСТНА.

Світова пр

«СО ІНТЕ

П

СРСР, знаходячись в донамі Росії, бою втягнені в них. Українці, ці та молдовані, Москву, де, як базуючись на двозначних за ранише, ніж гадати, виникає лише політ залучування, ти — шантаж, наочним є при момент, коли щедро роздавали обіцянки про валоса, що вда ти «сепаратист» відмовитися в рив, російськ знову розвору

Лист з А

ПА ТЕ

ПОПЕР

Говорачи про уми Європи, певно, мала на Черчілля, заговорив про Європу. То був рашного за Англії доміни федерації. Бо на чотири час на й позбавлен го вислову Р сліпо, глухо Франція же з не моральною від окупації п

Сьогодні, п

ля, ще не ра

ламенти кр

документи пр

деративний у

підписані у

без підстав с

тьох, а найбі

роль якої час

нобіжно із фу

Антифедералі

ня пані Тетче

й подіями на

територіях ко

ської імперії

самої Росії

(Звкінчення,
Початок на 2—3-й стор.).

Кримська карта». Крим і грудня минулого року підтримав прагнення всього українського народу до свободи і незалежності, і цим уже сказано Верховна Рада, Президія і Уряд України готові зробити все і, до речі, в цьому відношенні вже багато зробили». Кабінетом Міністрів України 25 квітня ц. р. прийнята і вже реалізується постановою «Про програму стабілізації економіки Республіки Крим в умовах переходу до ринку та лібералізації цін на 1992–1993 роки».

Найважливіше і найдорожче зараз

Наш обов'язок — зробити все можливе, щоб не допустити до цього, тому що пожежу легко роздмухати, та важко її погасити, як це має міс-

Ми розраховуємо на такий же підхід Російської Федерації, її вищих органів влади.

Дякую за увагу!

Продовження. Початок на 2-й стор.)

А тепер, шановні народні депутати, дозвольте мені, не торкаючись розвитку внутрішньополітичної ситуації в Криму та відповідності законодавству України прийнятих Верховною Радою Криму рішень, зосередити вашу увагу на конкретних політичних, історичних і міжнародно-правових аспектах цієї проблеми.

Не заглиблюючись далеко в історію, не по повернувши загальновідомі факти, відзначимо, що Крим у XVII столітті притягав погляди російських монархів. Після плідного порушення міждержавної угоди між Україною і Московським царством, що призвело до втрати Росією частини своїх південних союзників, відкрилася дорога до подальших завоювань, сусідніх держав на південному заході. Шляхом дієспроможних дій російської дипломатії спочатку були зруйновані паростки ізоляційної політики і дружби відносно Туреччини, а потім і Кримської держави. Після цього Крим було завойовано і він став частиною Російської імперії, а

Вже пізніше, а саме у 1945 році, Кримську автономію було ліквідовано. На карті РРФСР з'явився Кримська область, населення якої зменшилося на кілька тисяч кримських татар, частково винищених, а частково депортованих у Сибір. Середню Азію і Казахстан також було розділено на кілька областей, одна з яких у 1954 році була передана із складу Російської федерації до складу Української РСР.

Окремі бажали своєрідне поновлення автономії, але внаслідок політико-адміністративних підстав було утворено Кримська АРСР, як складована частина РРФСР, потім ліквідовувати її автономію і трансформувати у Кримську область, а територію, яку було втрачено в Причор'ї, було включено до складу РРФСР. Таким чином, акція створення Кримської

Уважний і об'єктивний аналіз усіх аспектів кримського питання свідчить: йдеться саме про територіальні претензії до суверенної держави, які Верховна Рада Росії хотіла б офіціалізувати шляхом нав'язування переговорів.

В своїй позиції ми спираємось на тверді юридичні підстави, на документи і факти минулого.

(Закінчення на 7-й стор.).

Газета
Радикальної Ради
України

Головний редактор
Сергій
ПРАВДЕНКО

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Що стосується процедури обговорення її господарства, то мені незрозуміло те, що заваляли» попередньо аккредитувати чисельність суду, зменшення її вдвічі, починаючись на закондорну практику. Але там уже таке суспільство, в яких не

сто законів на
ше — п'ять-шість,
о, дунали пропо
ти Конституцій
таким, щоб до
гався хто загод
оривши його по
станції по роз
се. Деякі депута
діляти Конститу
уд апеляційними
Це теж було б
жано, Конститу
д повинен займа
ти найголовніші
ами — виказати

Маю надію, що
ційний суд діятим
й оперативно. При
так, як робиться
зидент видав ука
ки через місяць
лися винести їх на
ня Верховної Рад
автономна республ
Починаючи з мину
рока, методичне

реагувати на порушення Конституції України.

Прийнятий Закон про Конституційний суд — це історичний крок України в напрямку правової держави. Головне тепер — сформувати цей суд з висококваліфікованих людей, які були б вільними від догм і політичних пристрастей, таких, що нещодавно стояли біля входу до Конституції нашої молоді держави.

Анатолій КРАСЛЯНСКИЙ,
депутат Верховної Ради

Ірмія, наділя і поведінка
українською і російською
мовами.
Індекс 60955
Загальний тираж
419246.
Комбінат друку
єдиництва
«Преса України»,
252047, Київ,
проспект Перемоги, 50
Зам. 0311103.
2 3 4 5 6 7 8